

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTISUUNNITELMA, valtuustokausi 2025–2029

(seuraavat aluevaalit 15.4.2029)

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTUUDET

Aluevaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty hyvinvointialuelain 14. luvussa ja hyvinvointialueen hallintosäännön 12. luvussa.

Hyvinvointialuelain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella aluevaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden riittävyttä talouden tasapainotuksen kannalta;
- 4) huolehtia hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa, että 89 §:ssä säädettyä velvollisuutta ilmoittaa sidonnaisuuksista noudatetaan, ja saattaa ilmoitukset aluevaltuuston tiedoksi;
- 6) valmistella aluehallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa aluevaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Lautakunta voi antaa aluevaltuustolle muitakin tarpeellisina pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Tällaisia väliraportteja voivat olla muun muassa lausunto osavuosikatsauksesta.

Tarkastuslautakunnan kuuluu lisäksi hyvinvointialuelakiin perustuen pyytää asianomaisen selvitys ja aluehallituksen lausunto, mikäli tilintarkastuskertomuksessa on annettu muistutus.

ARVIOINNIN LÄHTÖKOHDAT

Tarkastuslautakunnan arviointityön tulee olla suunnitelmallista ja johdonmukaista. Toimikauden alussa lautakunta määrittelee arvioinnin painopisteet, keskeiset sisällöt ja kohdealueet. Tämän pohjalta laaditaan kullekin vuodelle tarkempi työohjelma.

Arviointityössään lautakunta käyttää seuraavia toimintatapoja:

1. Aluevaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnin keskeiset tietolähteet ovat aluevaltuuston hyväksymä talousarvio/-suunnitelma ja aluehallituksen allekirjoittama tilinpäätös ja toimintakertomus.
2. Toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa käytetään tarkoituksenmukaisessa laajuudessa hyväksi hyvinvointialueen omasta toiminnasta laadittuja selvityksiä ja ulkopuolisten tahojen julkaisemia toimialaa koskevia selvityksiä ja vertailutietoja.
3. Lautakunnan jäsenet seuraavat hyvinvointialueen toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden päätöksentekoa ja toimintaa sovitun työnjaon mukaisesti. Salassa pidettävän aineiston nähtäväksi saamisesta tehdään tarvittaessa erilliset päätökset.
4. Lautakunta kuulee säännöllisin väliajoin ylintä johtoa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta ja muista ajankohtaisista asioista.

5. Lautakunta järjestää tarkastustapaamisia, joihin kutsutaan arvioitavan kohteen/yksikön vastuuviranhaltijoita, asiantuntijoita sekä yksikön/kohteen muuta henkilöstöä. Arviointikohteelta/yksiköltä pyydetään ennakkoon keskeiset tiedot mm. toiminnasta ja taloudesta, riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta.
6. Lautakunta tekee harkintansa mukaan tutustumiskäyntejä hyvinvointialueen laitoksiin/toimipisteisiin sekä kiinteistöihin.

Talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, tilinpäätöksestä ja muista seurantaraporteista/tilastoista sekä johdon ja henkilöstön edustajien kuulemisissa saamansa tiedon lisäksi tarkastuslautakunta hankkii tietoa tavoitteiden toteutumisesta ja toiminnan tuloksellisuudesta kuulemalla hyvinvointialueen, toimialojen johtoa ja vastuuhenkilöitä sekä muuta henkilöstöä.

KOULUTTAUTUMINEN

Tarkastuslautakunnan jäsenten valmiuksia arviointityöhön tuetaan osallistumalla alan koulutuksiin ja seminaareihin. Osallistumisista tehdään erilliset päätökset talousarvion puitteissa. Lautakunnan jäsenten käyttöön hankitaan tarpeelliseksi katsottavaa alan kirjallisuutta ja muuta materiaalia siltä osin, kuin tieto ei ole jäsenten saatavissa yleisestä tietoverkosta.

Lautakunnan puheenjohtajat/jäsenet ja arviointipäällikkö osallistuvat aktiivisesti tarkastuslautakuntien yhteisille neuvottelupäiville ja muuhun lautakuntien välisen tiedonvaihdon ja yhteistyön kehittämiseen.

TILINTARKASTUKSEN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Tilintarkastaja antaa tarkastussuunnitelmansa ja työohjelmansa tiedoksi tarkastuslautakunnalle ja raportoi sovitulla tavalla työohjelman toteutumisesta sekä tilikauden aikaisista olennaisista tarkastushavainnoista.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toimikauden aikaiset suunnitelmat ja työohjelmat pyritään sovittamaan yhteen niin, että ne tukevat toisiaan. Tilintarkastajan lautakunnalle raportoimia tietoja ja tarkastushavaintoja lautakunta käyttää harkintansa mukaan hyväksi omassa arviointityössään.

ARVIOINNIN PAINOPISTEET KAUDELLA 2025-2029

Tässä arviointisuunnitelmassa tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteet määritellään tilikausille 2025–2029.

Vuosien 2025–2029 arvioinnin painopisteet:

Arvioinnin painopisteet		Tilikausi			
Arviointialue	Sisältö	2025	2026	2027	2028
Koko hyvinvointialue / Aluehallitus / johtaminen ja hallinto					
	Yleiskuva hyvinvointialueen johtamis- ja ohjausjärjestelmästä sekä eri toiminnoista.	X	X	X	X
	Hyvinvointialuestrategian tavoitteet ja toteutuminen hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa	X	X	X	X
	Sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan toimivuus	X	X	X	X
	Talouden seuranta / talouden tasapainottamis-toimenpiteiden arviointi. Alijäämän kattaminen aluevaltuuston edellyttämässä aikataulussa	X	X	X	X
	Lisälainanotto / Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuminen	X	X	X	X
	Henkilöstö - 2025: Sairauspoissaolot - 2026: Henkilöstön jatkuva oppiminen - 2027: Rekrytointiprosessi - 2028: Osa-aikatyön periaatteet ja kohdentuminen o Lääkärit o Hoitajat o Muut?	X	X	X	X
	Investoinnit		X		X
	Hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus			X	
	VTV:n antamat arviot hyvinvointialueiden toiminnasta ja taloudesta	X	X	X	X
	Hankintamenettelyt ja tilauskäytännöt sekä muut hankintapalvelut. – kilpailuttamattomat hankinnat	X		X	
	Omistajaohjauksen, konsernijohtamisen ja konsernivalvontatavoitteet, ohjeistus ja toimeenpano. - keskeiset sidosyksiköt		X		
	Tietosuoja ja tietoturva				X
	Potilasturvallisuuden toteutuminen	X	X	X	X
	Palveluihin pääsy - Vuosittain teema-alueet ▪ 2025: Päätöksenteko palvelujen myöntämisessä. ▪ 2026: Terapiatakuun toteutuminen ▪ 2027: Hoitoonpääsy perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon ▪ 2028: Ikäihmiset (aihe tarkentuu) ▪ 2029: Pelastustoimi (aihe tarkentuu)	X	X	X	X
	SOTE ja PELA omavalvonnan toteutuminen	X	X	X	X

	Tiedolla johtaminen	X		X	
	Tekoälyn hyödyntäminen hyvinvointialueella	X		X	
	Osa-aikatyön periaatteet ja kohdentuminen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lääkärit ▪ hoitajat ▪ muut? 			X	

Toimialataso					
Perhe- ja vammaispalvelut	<p>Perhe- ja vammaispalveluiden toimialalle asetettujen, aluevaltuuston asettamien tavoitteiden kautta</p> <p>Tavoitteiden toteutumisen seuranta- ja raportointi: Tavoitepoikkeamiin reagointi ja niiden käsittely</p> <p>Toiminnan tuloksellisuus (Taloudellisuus, tuottavuus, vaikuttavuus, työelämän laatu)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Palveluun pääsy - Päätöksenteko palveluissa - Hankintojen kilpailuttaminen - Talouden tasapainottamistoimenpiteiden arviointi - Omavalvonta - Sisäinen valvonta ja riskienhallinta - AVIn huomioid toiminnasta - Terapiatakuun toteutuminen 	X	X	X	X
Yleiset palvelut	<p>Yleisten palveluiden toimialalle asetettujen, aluevaltuuston asettamien tavoitteiden kautta</p> <p>Tavoitteiden toteutumisen seuranta- ja raportointi: Tavoitepoikkeamiin reagointi ja niiden käsittely</p> <p>Toiminnan tuloksellisuus (Taloudellisuus, tuottavuus, vaikuttavuus, työelämän laatu)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Palveluun pääsy - Hankintojen kilpailuttaminen - Talouden tasapainottamistoimenpiteiden arviointi - Omavalvonta - Sisäinen valvonta ja riskienhallinta - Yliopistollinen sairaala / erityispalvelut - AVIn huomioid toiminnasta - Terapiatakuun toteutuminen 	X	X	X	X
Ikäntyneiden palvelut	<p>Ikäntyneiden palveluiden toimialalle asetettujen, aluevaltuuston asettamien</p>	X	X	X	X

	<p>tavoitteiden kautta</p> <p>Tavoitteiden toteutumisen seuranta- ja raportointi: Tavoitepoikkeamiin reagointi ja niiden käsittely</p> <p>Toiminnan tuloksellisuus (Taloudellisuus, tuottavuus, vaikuttavuus, työelämän laatu)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Palveluun pääsy - Päätöksenteko palveluissa - Hankintojen kilpailuttaminen - Talouden tasapainottamistoimenpiteiden arviointi - Omavalvonta - Sisäinen valvonta ja riskienhallinta - AVIn huomiot toiminnasta - 				
Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut	<p>Ikääntyneiden palveluiden toimialalle asetettujen, aluevaltuuston asettamien tavoitteiden kautta</p> <p>Tavoitteiden toteutumisen seuranta- ja raportointi: Tavoitepoikkeamiin reagointi ja niiden käsittely</p> <p>Toiminnan tuloksellisuus (Taloudellisuus, tuottavuus, vaikuttavuus, työelämän laatu)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Palveluun pääsy - Hankintojen kilpailuttaminen - Talouden tasapainottamistoimenpiteiden arviointi - Omavalvonta - Sisäinen valvonta ja riskienhallinta - AVIn huomiot toiminnasta 	X	X	X	X
Yhteistyö muiden hyvinvointialueiden kanssa					
Hyvinvointialueet, joilla yliopistollinen sairaala + HUS					
	Tarkastuslautakuntien tapaaminen	X	X	X	X
Itä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden yhteistyö					
	Tarkastuslautakuntien tapaaminen	X	X	X	X
	<p>Yhteisarviointi vuosina 2025 ja 2027</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2025: <ul style="list-style-type: none"> ▪ YTA-sopimus ▪ Pelastustoimen YTA toiminta - 2026: <ul style="list-style-type: none"> ▪ YTA-hankinnat - Vuonna 2027: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lasten ja nuorten palvelut ▪ Tutkimus- kehitys ja innovaatiotoiminta 	X		X	

Yhteistyö Pohjois-Savon hyvinvointialueen kuntien ja kaupunkien kanssa					
	Tarkastuslautakuntien tapaaminen PSHVA järjestää vuosina 2026 ja 2028	X	X	X	X
Muut tarkastuslautakunnan tehtävät					
	Tilintarkastuspalveluiden kilpailutus (nykyinen sopimus on voimassa vuosille 2025–2028, optiot kausille 2029 ja 2030)			X	
	Sidonnaisuusilmoitusten valvonta - tarpeen mukaan tarkastuslauta- kunnassa, vuosittain aluevaltuustossa	X	X	X	X